

בס"ד. שיחת ש"פ במדבר, ה' סיון, ערב חג השבועות, ה'תשל"א.

בלתי מוגה

א"ב. דובר אודות הענין ד"ערב" שבת ויו"ט, שבו מתחילים כבר עניני השבת והיו"ט², וכמו בערב חג השבועות, חמשה בסיון, שבו התחילו כבר עניני מ"ת (החל מהקדמת נעשה לנשמע³), ואדרבה: מ"ת קשור עם יום חמישים לעומר⁴, שהי' בחמישי בסיון (שהרי מ"ת הי' ביום נ"א לעומר) — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁵ בלקו"ש חכ"ח ע' 18 ואילך.

* * *

מקדשים החדשים ע"פ הראי' הי' אפשר להיות חג השבועות גם בשבעה בסיון או בחמשה בסיון — דלכאורה, הן אמת שלפי חשבון קביעות החדשים המסור בידינו לעולם יהי' יום חמישים לעומר בששה בסיון שהוא יום מ"ת (כמ"ש רבינו הזקן בשו"ע (א"ח רסצ"ד)), הרי זו רק הסברה שעכשיו יכולים לומר בשבועות "זמן מתן תורתנו", "כיון שהוא לנו בששה בסיון", אבל השאלה היא למה מלכתחילה קבעו נוסח שאינו שוה בכל הזמנים, אלא משתנה לפי קביעות החדשים ע"י ב"ד* (ולכאורה הי' להם לקבוע הנוסח "חג הקציר" או "חג הביכורים", שקשור תמיד עם חג השבועות), ועכ"צ, שמ"ת קשור עם יום החמישים לעומר, גם כאשר הקביעות למטה היא באופן שחל לפני או אחרי ששה בסיון (ראה גם תו"מ ח"ס ע' 364. וש"נ).

(5) בשילוב שיחת ליל ערב חג השבועות תשמ"ג.

(* ובפרט שיום החמישים לעומר אינו כמו קביעות החדשים שתלוי דוקא בב"ד (ועד שיכול להיות באופן ד"אתם אפילו שוגגין כו' מידין כו" (ר"ה כה, סע"א)), ואינו שייך כלל לכל בני, משא"כ ספה"ע צ"ל באופן "שתהא ספירה לכל אחד ואחד" (מנחות סה, ב), אלא שאין זו ספירה פרטית ששייכת לאיש פרטי בלבד, כמו "וספרה לה" (מצורע טו, כח), "לעצמה" (כתובות עב, א), אלא "וספרתם לכם" (אמור כג, טו), ספירה ששייכת לכל בני.

(1) כלומר: נוסף על שלילת הענינים המעלימים ומסתירים ומונעים ומעכבים המנוחה דשבת או השמחה דיו"ט, יש בו כבר הענין החיובי של השבת או היו"ט — כדמוכח ממארוז"ל (ע"ז ג, סע"א) "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", כך, שבערב שבת ישנה כבר ה"אכילה" דשבת, שכולל כל עניני השבת.

(2) דובר גם אודות כללות ענין השבת ויו"ט, שלמרות החילוק שביניהם, שענין השבת בא מלמעלה, כמארוז"ל (ביצה יז, א) "שבת מקדשא וקיימא" [אלא שבזה גופא ניתוסף ע"י עבודת בני — "ושמרו בני ישראל את השבת" ו"לעשות את השבת" (תשא לא, טז. וראה סה"מ קי"ן הי"ש"ת ס"ע 79 ואילך)], ואילו יו"ט תלוי בעבודת האדם, שהרי ב"ד צריכים לקבוע אימתי ר"ח, ולכן אומרים "מקדש ישראל והזמנים", "ישראל אינה דקדישנהו לזמנים" (ברכות מט, א) — הרי גם יו"ט הו"ע שבה מלמעלה, שהרי ב"ד קובעים רק אימתי ר"ח, ולאח"ז בא היו"ט (חג הפסח בט"ו ניסן, וחג השבועות ביום החמישים לספה"ע החל ממוצאי יום ראשון של פסח) בדרך ממילא, מלמעלה.

(3) וענין זה צ"ל גם בחמישי בסיון בכל שנה ושנה, בתור הכנה למ"ת, כדברי רבא (להצדוקי שאמר לו "עמא פזיזא דקדמתו פומייכו לאודנייכו") שעז"נ (משלי יא, ג) "תומת ישרים תנחם" (שבת פח, סע"א ואילך).

(4) וזהו הטעם שאנו אומרים בשבועות "זמן מתן תורתנו", אע"פ שבזמן שהיו

ג. מאמר (כעין שיחה) ד"ה בשעה שהקדימו.

* * *

ד. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק "פקוד את בני לוי .. מבן חודש ומעלה", "משיצא מכלל נפלים הוא נמנה ליקרא שומר משמרת הקדש. א"ר יהודה בר' שלום למוד הוא אותו השבט להיות נמנה מן הבטן, שנאמר⁷ אשר ילדה אותה ללוי במצרים, עם כניסתה בפתח מצרים ילדה אותה, ונמנית בשבעים נפשות, שכשאתה מונה חשבונם לא תמצאם אלא שבעים חסר אחת, והיא השלימה את המנין",

— שגם "בן חודש" שייך ל"יקרא שומר משמרת הקודש"⁸, מצד חניית הלויים סביב למשכן העדות (אף שעדיין אינם שייכים לעבודה דשמירת המשכן). ואף שענין זה אינו פעולה שלו, אלא תלוי באמו, ולאידך, גם כל שאר בני חונים מסביב (ללויים שחונים מסביב) למשכן — הרי "למוד הוא אותו השבט להיות נמנה מן הבטן", וכבר אז נמנה בתור מציאות בפ"ע.

וביאור דיוק הלשון "עם כניסתה בפתח מצרים ילדה כו'", "שבעים חסר אחת", "והיא השלימה את המנין", והשייכות לספירת המלכות "שמשלמת לכל ספירה וספירה"⁹ —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס¹⁰ בלקו"ש חי"ח ע' 14 ואילך.

* * *

ה. בנוגע לפרקי אבות שנהוג ללמוד בשבתות שביין פסח לעצרת — הנה בפרק האחרון שנקרא בשם "קנין תורה", שלכן שייך ביותר לענין לימוד התורה¹¹ (נוסף לכך שבפרקי אבות בכלל מדובר אודות ענין התורה), שנינו¹²: "גדולה תורה יותר מן הכהונה ומן המלכות, שהמלכות נקנית בשלושים מעלות, והכהונה בעשרים וארבע, והתורה נקנית

את מטה לוי יחד עמהם), מתאים הלשון "לגיון של מלך"; אבל בנוגע ל"בן חודש" שאינו שייך להיות "יוצא צבא", לא מתאים הלשון "לגיון של מלך".

(9) מק"מ לזח"ג קפ, ב.

(10) בשילוב שיחת ש"פ במדבר תשכ"ט.

(11) ראה מד"ש רפ"ו דאבות.

(12) משנה ו.

(6) פרשתנו ג, טו.

(7) פינחס כו, נט.

(8) הטעם שרש"י אינו משתמש בלשון שכתב לעיל (על הפסוק (א, מט) "אך את מטה לוי לא תפקוד גוי בתוך בני ישראל") "כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו" — כי, ביחס למנין בני "מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא" (שעז"נ שאין למנות

בארבעים ושמונה דברים, ואלו הן, בתלמוד וכו' והאומר דבר בשם אומריו, ואח"כ מוסיף: "הא למדת שכל האומר דבר בשם אומריו מביא גאולה לעולם, שנאמר¹³ ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי".

ולכאורה אינו מובן: מדוע דוקא בנוגע ל"האומר דבר בשם אומריו", מסיים "הא למדת וכו'", ולא בנוגע לשאר הענינים שנימנו לפנינו, שבכל אחד מהם יש מעלה מיוחדת כו', וכמו: "באימה ביראה", שהיא שורש כל שס"ה מצוות לא תעשה¹⁴, וכן "אוהב את המקום", שזהו שורש לכל רמ"ח מצוות עשה¹⁴, ואעפ"כ לא נאמר על זה "הא למדת וכו'", אלא רק על "האומר דבר בשם אומריו"? וכפי שיתבאר לקמן.

* * *

ו. חג השבועות הוא ה"אָרְצִיִּיט" של דוד המלך, ולכן נוהגים לקרות מגילת רות¹⁵ (ואף שאין מנהגנו לקרותה¹⁶, מ"מ, לומדים אותה, וגם אם לא לומדים אותה, לומדים מ"ש בשו"ע¹⁷ ש"נוהגין לקרות מגילת רות בשבועות").

ובכן, במגילת רות יש הוראה ברורה בנוגע לענין "מיהו יהודי" (שאודותיו מדברים במשך החדשים האחרונים)¹⁸, וכאן רואים איך שכל דבר מרומז בתורה באופן ברור גם לדור יתום כמו דורנו זה:

מסופר שם¹⁹ אודות שני יהודים שהלכו מא"י לשדי מואב ונשאו נשים מואביות — ערפה ורות, ולאחרי מיתת בעליהן רצו הכלות לחזור לא"י עם חותנתם הזקנה, נעמי, שאמרה להן: "למה תלכנה עמי"²⁰, "לכנה שובנה אשה לבית אמה"²¹ [שהרי אם רצונן ללכת לא"י ולהיות יהודים, עליהן להתגייר כהלכה ולקיים תומ"צ, כיון שלולי זאת אי אפשר להיות יהודים], ואכן, ערפה שבה "אל עמה ואל אלהי"²², אבל רות אמרה לה: "כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין עמך עמי ואלקיך אלקי"²³.

וכתוצאה מזה — הנה רות, "זכתה ויצא ממנה דוד שריוהו

18) ראה גם תר"מ ח"ס ע' 401.

19) בתחלתו.

20) שם, יא.

21) שם, ח.

22) שם, טו.

23) שם, טז.

13) אסתר ב, כב.

14) תניא פ"ד. ובכ"מ.

15) ראה בכור שור לב"ב יד, סע"ב. וראה

גם תר"מ ח"ס ע' 386. וש"נ.

16) ראה גם תר"מ חכ"ג ע' 65. וש"נ.

17) ראה שו"ע אדה"ז שם סי"ג. וש"נ.

להקב"ה בשירות ותשבחות²⁴, ואילו ערפה, יצא ממנה גליית הפלשתי, שהי' אויבם של בני"י, ודוד נלחם עמו, וכיון שהלך "בשם ה' צבאות אלקי מערכות ישראל"²⁵, הצליח להמיתו באבן אחת²⁶ בלבד!

ובכן: בסיפור זה מודגש ביותר גודל החסרון בכך שבימינו יש כאלו שרוצים לומר על גוים שלא נתגיירו כהלכה שהם יהודים — שהרי אילו היתה ערפה נשאת בין בני"י ללא גיור כהלכה, אזי הי' גליית במעמד ומצב של גוי שנולד בין בני"י, ואז היו סובלים ממנו צרות בתור אויב מבפנים²⁷, שהוא גרוע יותר מאשר אויב מבחוץ!

ולכן, מוכרח להיות גיור כהלכה דוקא, כפי שהי' אצל רות [וכן הי' בזמן מ"ת, כפי שמצינו בגמרא²⁸ שלמדים כמה דיני גירות ממ"ת, שאז היו כל בני גרים], ואילו מי שמתגייר שלא כהלכה, לא מקבלים אותו. ואלו שטוענים שצ"ל אהבת הגר²⁹ — הרי זה בנוגע לגר שנתגייר כהלכה דוקא³⁰.

* * *

ז. הביאור בפרקי אבות:

הסיבה לכך שבנוגע לכל שאר הדברים שהתורה נקנית בהם (מלבד "האומר דבר בשם אומרו") לא נתפרשה מעלה מיוחדת, "הא למדת כו", היא, לפי שכאן, בפרק קנין תורה, נוגע רק המעלה שע"י דברים אלו נקנית התורה, ולא נוגע כ"כ מעלתם העצמית; אבל בנוגע ל"האומר דבר בשם אומרו", הנה מלבד זאת שע"י נקנית התורה, גם המעלה העצמית שבדבר קשורה עם קנין התורה.

וזהו שאומר "הא למדת שכל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם" — כיון שענין הגאולה נוגע ללימוד התורה:

כדי שלימוד התורה יוכל להיות כדבעי למהוי, יש צורך במעמד ומצב של מנוחה.

ולכן מצינו במדרשי חז"ל³¹ ש"לא ניתנה התורה כו' אלא לאוכלי המן" — דלכאורה אינו מובן הפירוש בזה³², הרי נתינת התורה היא עבור כל זמן וזמן? אלא הכוונה בזה — שכדי שלימוד התורה יהי' כדבעי

(29) ראה אנציק' תלמודית (כרך 1) ערך גר ס"ט (ע' רעז). וש"נ.

(30) חסר הסיום (המו"ל).

(31) מכילתא ר"פ בשלח. שם טז, ד.

(32) ראה גם תו"מ חמ"ט ע' 41 ואילך.

וש"נ.

(24) ברכות ז, ב.

(25) שמואל-א יז, מה.

(26) שם, מט.

(27) ראה גם תו"מ חס"ג ע' 154. וש"נ.

(28) יבמות מו, ב. וש"נ.

למהוי, צריכים להיות במעמד ומצב של "אוכלי המן", שלא היו להם דאגות מעניני העולם, כיון שהי' להם "לחם מן השמים"³³, מים מבארה של מרים, וענני הכבוד היו מגהצים את בגדיהם כו'³⁴, ולכן היו יכולים להתמסר לגמרי ללימוד התורה; משא"כ עתה, הנה מצד הדאגות מעניני העולם, לא יכול להיות לימוד התורה כדבעי למהוי.

ועפ"ז מובן שענין הגאולה (ע"י "האומר דבר בשם אומריו" ש"מביא גאולה לעולם") נוגע ללימוד התורה — כי, ענין הגאולה הוא שנפטרים מכל ההעלמות וההסתרים של העולם, ודוקא אז יכול להיות אמיתית הענין של "קנין תורה".

* * *

ח. המשך הביאור בפירוש רש"י — השייכות לבעל המימרא: ר' יהודה ב"ר שלום, שס"ל שנענש דוד על מעשה יואב³⁵, כיון שנעשה ע"פ ציווי, ועד"ז נמשכת פעולת האם על בנה — נכלל בשיחה הנ"ל (ס"ד) שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ט. ובהמשך להמדובר אודות ר' יהודה ב"ר שלום — ישנו ענין נוסף בנוגע ל"מיהו יהודי":

איתא במדרש³⁶: "א"ר יהודה בר שלום, אתה מוצא ארבעים ושמונה פעמים הזהיר הקב"ה בתורה על הגרים, וכנגדן הזהיר על ע"ז, אמר הקב"ה, דיו שהניח ע"ז ובא אצלכם, אני מזהירך שתאהבהו וכו'". וענין זה הוא לא רק בנוגע לע"ז, אלא בנוגע לכל התורה כולה — כמ"ש במדרש לעיל מיני³⁷: "גר שקבל עליו כל התורה כולה חוץ מדבר אחד, אין מקבלין אותו, ולא עוד אלא אפילו דקדוק אחד מן התורה או מדברי סופרים!"

* * *

י. בנוגע למנהג ללמוד ענין בהערות אאמו"ר על הזהר — נתעכב על מ"ש³⁸ בנוגע למאמר הזהר³⁹ "עאל לבי כנישתא מעטר בטוטפי אתכסי בכיסוי דציצית": "עיינ מה שנרשם בס"ד לעיל בפ' קדושים דפ"א ע"א".

(37) ראה גם בכורות ל, ב. תו"כ קדושים

יט, לד.

(38) לקוטי לוי"צ לזח"ג ע' שנג.

(39) ח"ג קכ, ב.

(33) בשלח טז, ד.

(34) פרש"י עקב ח, ד.

(35) ראה ירושלמי ר"ה פ"א ה"א —

לקר"ש שבפנים ע' 12.

(36) תנחומא (באבער) ויקרא ג.

ושם⁴⁰, בכיזור מאמר הזהר⁴¹ "כד ב"נ אנח תפילין ואתחפי בכסויי דמצוה" — דלכאורה אין זה כפי הסדר, שתחילה מתעטפים בטלית ואח"כ מניחים תפילין: "ואתחפי בכיסויי דמצוה, אין הכוונה על הנחת הטלית (כי באמת הנחת הטלית צ"ל קודם הנחת תפילין), אלא מה שמכסה את התפילין אחר שהניחם בהטלית".

אך עפ"ז צריך להבין: כיון שיש ענין להניח הטלית תחילה ואח"כ להניח התפילין — מדוע נזכר בזה רק אודות הכיסוי בהטלית שלאחרי הנחת תפילין, ולא אודות הנחת הטלית שלפני הנחת התפילין?

ויש לומר, שזהו לפי שבימיהם הי' המנהג⁴² להניח הטלית והתפילין בבית קודם ההליכה לבית-הכנסת, וכיון שזהו רק הכנה להליכה לביהכנ"ס, לכן לא נזכר ענין זה בזהר, אלא מתחיל מהכניסה לביהכנ"ס: "עאל לבי כנישתא מעטר בטוטפי אתכסי בכיסוייא דציצית" — כיסוי התפילין בהטלית.

יא. כ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר אודות הבעה"ב שישנים בעת ההתוועדות ואינם שומעים את השיחות כו'⁴³. ובין הדברים אמר:

מישהו כתב לי שהסיבה לכך היא בגלל שקרוב למנורה שורר חושך ("אונטערן לאַמפ איז פינצטער")⁴⁴! ... עכשיו — לאחרי שנפלה לו "המצאה" ו"חידוש" הנ"ל — יכול לומר "שישו בני מעי"...

ובכל אופן, אם שורר חושך, צריך להמתין עד שיאיר אור! ...

ואולי צריך להמתין עד שיבוא מישהו שיש לו יותר יראת שמים, שהרי "כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין"⁴⁵.

אבל בינתיים, איך לוקחים אחריות לאסוף ריבוי יהודים ביום השבת ולבטל אותם מלימוד התורה, כיון שבפועל הם יושבים בהתוועדות וישנים?! ...

* * *

יב. ביאור⁴⁶ החילוק בין מנין שבט לוי שבו נאמר⁴⁷ "ויפקוד אותם משה על פי ה'", למנין הבכורים שבו נאמר⁴⁸ "ויפקוד משה" (ולא נאמר

45) ברכות ו, סע"ב. וראה גם תו"מ חס"ג ס"ע 369. וש"נ.

46) כולל גם המשך הביאור בשיחת ש"פ נשא.

47) פרשתנו ג, טז.

48) שם, מב.

40) לקוטי לוי"צ שם ע' שיד.

41) ח"ג פא, א.

42) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סכ"ה ס"ו ואילך. וש"נ.

43) ראה שיחת ש"פ בהו"ב סכ"ו (לעיל

ע' 214).

44) ראה גם תו"מ חנ"ט ריש ע' 36. וש"נ.

"על פי ה'"), והחילוק בפירוש רש"י בטעם המנין "מבן חודש ומעלה", שגבי שבט לוי כותב "משיצא מכלל נפלים", וגבי הבכורים כותב⁴⁹ "משיצא מכלל ספג נפלים" — כי, הספק הוא רק אצל משה, אבל כלפי שמיא ("על פי ה'") לא שייך ספק; אבל הצורך במנין "על פי ה'" הוא רק במנין שבט לוי, דכיון שנמנה כל זכר מבן חודש ומעלה, "אמר משה לפני הקב"ה היאך אני נכנס לתוך אהליהם (לכל אוהל) לדעת מנין יונקיהם"⁵⁰, משא"כ בבכורות, שלא הוצרך ליכנס לכל אוהל⁵¹, כי אם רק לאוהל שנולד בו: (א) בכור, (ב) שעדיין ה' יונק⁵² — נכלל בשיחה הנ"ל (ס"ד) שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (ע' 6 ואילך).

*

יג. בהמשך להאמור לעיל (סי"א) אודות האחריות על כך שאוספים רבים מישראל ביום השבת ומבטלים אותם מלימוד התורה — הנה: בדרך כלל שייך לבוא בדרישה ותביעה — רק בשעה שהכל הוא ע"פ הסדר הנכון, וכל אחד עושה מה שהוא צריך וכו'; אבל בשעה שלא כל אחד עושה מה שהוא צריך לעשות, לא שייך לדרוש ולתבוע. ובענין זה יש הוראה מפרשת השבוע שבה מסופר אודות סדר הענינים במשכן: לכל לראש — ה' "נשיא נשיאי הלוי", שהי' "ממונה על כולם,

(49) שם, מ.

(50) פרש"י שם, טז.

שקלים וגו'" (פרשתנו שם, מ ואילך).
(52) ומוכן שמספרם ה' מועט ביותר לגבי מנין כל זכר דשבט לוי — שהרי מספר כל הבכורים מכל י"א שבטי ישראל ה' עודף על המספר דשבט לוי במאתיים שבעים ושלושה בלבד (פרשתנו שם, מו), ומספר זה כולל את כל הבכורים, גם הגדולים בני עשרים עד בני ששים, שאותם לא הוצרך משה לחפש (ובודאי לא ליכנס לתוך אהליהם*), כשם שלא הוצרך לחפש כל יוצא צבא בישראל כדי למנותם, כיון שכולם הגיעו למקום שבו נערך המנין.

(* שבהם בודאי אין בכור בן חודש, שהרי למשפחה שדרה באוהל זה יש כבר בכור גדול בן עשרים ומעלה. ועד"ז בנוגע לכל משפחה שהי' לה בן שלמד תורה אצל משה רבינו (או בת שלמדה הלכות הצריכות לנשים ב"בית רבקה" — אם הי' אז מוסד כזה...) — שבודאי אין באהלם בכור בן חודש!

(51) ויתכן שלא הוצרך כלל ליכנס לתוך אוהל, כיון שלידת בכור ה' דבר מפורסם מצד הענין ד"פדיון הבן" * — שהרי גם להדעה ש"לא קדשו בכורות הנולדים במדבר" (כפי שמובא בפרש"י — בא יג, יא), הנה גם אם לא ה' פדיון בכור בפועל, הרי כיון שעוד במצרים נצטוו על זה (שם, ב), במילא המתינו בניי והתכוננו וכו' לזמן שבו יקיימוהו בפועל, ובפרט בזמן דפרשתנו, שהחידוש הוא שהלויים — במקומם, כמ"ש "פקוד כל בכור זכר לבני ישראל מבן חודש ומעלה", ו"קח את הלויים תחת כל בכור גו' ואת פדויי גו' העודפים על הלויים גו' ולקחת חמשת חמשת

(* כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר בבתישחוק, שמשנה רבינו ה' יכול לברר זאת אצל ה"שמש" בבית הכנסת!...

ועל מה היא נשיאותו — פקודת שומרי משמרת הקודש, על ידו היא פקודת כולם⁵³.

ולאח"ז היו נשיאי בתי אבות⁵⁴: "נשיא בית אב לגרשוני", שהי' ממונה על "משמרת בני גרשון": "המשכן והאוהל גו' וקלעי החצר וגו'"; "נשיא בית אב למשפחות הקהתי", שהי' ממונה על משמרת בני קהת: "הארון והשולחן וגו'"; ו"נשיא בית אב למשפחות מררי", שהי' ממונה על משמרת בני מררי: "קרשי המשכן ובריחיו וגו'".

ולאחרי הנשיאים — היו הלויים עצמם, שהיו צריכים לעבוד עבודתם במשמרת המשכן, "איש איש על עבודתו ואל משאו"⁵⁵.

ונוסף לזה היו המשכן וכליו, שבהם נעשתה העבודה.

והסדר בזה — שכל אחד יש לו ענינו ותפקידו המיוחד: נשיא נשיאי הלוי — צריך להורות לנשיאים את כללות העבודה, ולאח"ז צריך כל נשיא בית להתמסר לעבודה המיוחדת שניתנה למשפחתו, להתבונן בשכלו כיצד לנהל ולחלק את העבודה בין כל הלויים השייכים לבית אב זה, ולדקדק בכל פרט ופרט כו', באופן שכל אחד ימלא את תפקידו, ועי"ז תושלם כל העבודה מתחילתה עד סופה.

כלומר: נשיא נשיאי הלוי הוא הממוצע להורות את כללות העבודה, אבל אין ענינו להורות פרטי הענינים, תחילה אל"ף ואח"כ ביי"ת וכו'; זהו תפקידם של נשיאי בתי אבות, להתבונן בפרטי עניני העבודה, ולהבטיח את קיומם בשלימות.

ואילו הלויים — ענינם לעשות בפועל מה שמצווים עליהם; לא להתחיל לחשוב ולהתבונן ולרצות להבין כל דבר — לא זה ענינם, כי אם המעשה בפועל ממש.

אמנם, הלויים עצמם הם נושאי המשכן וכליו, והיינו, שהם נעלים יותר מכלי המשכן — שהרי הכלים הם מסוג הדומם שאין בו חיות, ואילו בן לוי הוא אדם חי.

כלומר: מחד גיסא — יש מעלה בכלי המשכן, שאין להם מציאות ורצון מצד עצמם, אלא כל ענינם הוא כמו "מרכבה" (כמבואר בתניא⁵⁶), שאינה מציאות לעצמה כלל אלא בטלה לגמרי לרוכב, אבל לאידך גיסא, ישנו החסרון שאין בהם חיות. ובענין זה גדלה מעלת הלויים, שהם אנשים חיים.

55) לשון הכתוב בסוף פרשתנו.

56) פכ"ג. פל"ד. ועוד.

53) ג, לב ובפרש"י.

54) שם, כד ואילך.

וכיון שכן, צריכים הלויים לעבוד עבודתם מתוך חיות כו', ולא להמתין עד שיבוא מישהו שידחוף אותם ויכניס בהם חיות כו', אלא מיד בשמעם את הציזוי, עליהם לקיימו מתוך חיות כו'.

ובסגנון אחר — בהתאם לדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בהמשך ההילולא⁵⁷ אודות המלך שמבזבז את האוצרות לצורך נצחון המלחמה, שנותן אותם ע"י שרי הפקידים שהם פקידי החיל, בשביל אנשי החיל שהם המביאים את הנצחון בפועל:

ישנו המלך שהוא בחיר העם וגדול מהם, שענינו לצוות על כללות היציאה למלחמה כו'.

ואח"כ ישנם שרי הפקידים שהם פקידי החיל, שתפקידם להתבונן בשכלם ולתכנן את פרטי מהלך המלחמה באופן שתביא לידי נצחון.

ואח"כ ישנם אנשי החיל שהם אלו שלוחמים ומביאים את הנצחון בפועל. — פקידי החיל אסור להם להתעסק עם הבפועל ממש, אלא עם עריכת התכניות וכו', ואילו הפועל ממש נעשה ע"י אנשי החיל דוקא.

ונוסף לזה ישנם גם כלי הנשק, שאין להם מציאות בפני עצמם, וכל מציאותם היא — שבהם משתמשים אנשי החיל בשעת המלחמה בפועל ממש.

וההוראה היא — שכל אחד צריך למלא את תפקידו:

מי ששייך לפקידי החיל — אינו יכול להסתפק בכך שישב בחדרו ויערוך כמה שיחות טלפון, או יכתוב כמה מכתבים בשפה רהוטה, אלא עליו להתמסר ולהתייגע במוחו כו' כיצד לנהל את המערכה באופן הטוב ביותר שיביא לידי נצחון; ולאידך גיסא, אין לו לטעון שרצונו לעסוק רק בפועל ממש, במקום להתבונן ולהתייגע במוחו על עריכת התכניות וכו'.

ומי ששייך לאנשי החיל — אין לו לטעון שהוא כמו כלי נשק שאינו עושה מאומה אא"כ מפעילים אותו, כך, שצריך להורות לו כל פרט מה לעשות ואיך לעשות, ובלא"כ לא יעשה מאומה, אלא עליו לעבוד בכח עצמו ("אליין טאָן") מתוך חיות כו'.

ובכן: כשכל אחד עושה את שלו, אזי יש מה לתבוע כו'; אבל כשאין לא פקידי חיל, לא אנשי חיל, ולא כלי נשק, אלא רק נשיא נשיאי הלוי — מהי התועלת שבזה?!...³⁰